

EEN EIND MAKEN AAN DAKLOOSHEID: EEN POLITIEKE KEUZE!

Memorandum van Straatverplegers
voor de verkiezingen van 2024

September 2023

Foto © Pierre-Yves Jortay

**INFIRMIERS DE RUE
STRAATVERPLEGERS**

Samen maken we een eind
aan dakloosheid!

Inleiding

Sedert 2008 organiseert het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tellingen van dakloze en slecht gehuisveste mensen. **In 2022 waren dat er op het gewestelijk grondgebied in totaal 7134, waarvan er 809 in de openbare ruimte verkeerden.** De getallen stijgen steeds verder. Tussen 2020 en 2022 werd een stijging van 18,9% vastgesteld. En sedert 2008 is het aantal verviervoudigd.¹ Alle indicatoren wijzen omhoog terwijl de situatie op het terrein steeds duidelijker aantoont dat een eind maken aan dakloosheid het doel moet zijn – en België heeft zich overigens officieel verbonden de strijd tegen dakloosheid aan te gaan.

In juni 2021 ondertekende België de **Verklaring van Lissabon** over het Europese platform voor dakloosheid. Via dit platform verplicht België zich ertoe een reeks doelstellingen te bereiken om tegen 2030 met structurele politieke maatregelen dakloosheid te bestrijden en te verminderen. Een dergelijke ambitie vereist de ontwikkeling van een interfederale strategie ter bestrijding en voorkoming van dakloosheid met specifieke doelstellingen en maatregelen om die te bereiken. Bovendien moet die strategie gebaseerd zijn op betrouwbare gegevens, wat betekent dat het verzamelen en harmoniseren van gegevens over dakloosheid op nationaal niveau verbeterd moet worden.

Om de vermindering van dakloosheid in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te realiseren, stelt Straatverplegers voor om onder de volgende legislatuur twee concrete structurele maatregelen in het beleid op te nemen: **toegang tot sociale woningen en ondersteuning van de geestelijke gezondheid.** Deze twee eisen moeten deel uitmaken van een **gecoördineerd globaal beleid.**

¹ Bruss'help, [Dak- en thuislozentelling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Zevende Editie](#), 8 november 2022.

AANBEVELING 1.

Toegang tot sociale huisvesting

Dakloosheid komt neer op een extreme ontkenning van het recht op huisvesting dat in de Belgische Grondwet is opgenomen. De kwestie van toegang tot betaalbare, duurzame en hoogwaardige huisvesting moet in de problematiek centraal staan. En gezien de omvang ervan, is het essentieel dat er snel gerichte en structurele maatregelen worden genomen om mensen weer aan een woning te helpen: **zonder huisvesting ontkomt men niet aan een leven op straat.**

Daarom stellen wij voor om binnen de Openbare Vastgoedmaatschappijen (OVM) voor sociale woningen een minimumquotum van 5% te reserveren voor dakloze mensen, verbonden aan een aangepaste psychosociale ondersteuning door de diensten voor huisvestingsintegratie.

Bedoeling van dit verplichte quotum: een sociale woning verschaffen aan bijzonder kwetsbare mensen die zich wegens problemen op het vlak van administratie, financiën, gezondheid en discriminatie in situaties van **extreme sociale uitsluiting** bevinden, met name op het gebied van huisvesting.

De eis voor een sociaal huisvestingsquotum voor dakloze mensen wordt ondersteund door de organisaties werkzaam op het gebied van dakloosheid en het recht op huisvesting, en maakt deel uit van de memoranda van de AMA-federatie, de Bico-federatie en de Brusselse Bond voor het Recht op Wonen.

AANBEVELING 2.

Hoogwaardige ondersteuning van geestelijke gezondheid

De Brusselse straten zijn waarschijnlijk de grootste psychiatrische instelling van de stad. Weliswaar ontbreken de gegevens voor dakloze Brusselaars, maar in 2020 leden er onder dakloze intra-Europese migranten 33,5% (87 op 260) aan mentale gezondheidsproblemen.²

In Wallonië en Vlaanderen wordt het aandeel onder dak- en thuisloze mensen in Arlon, Luik, Gent en de provincie Limburg op tussen 20 en 30% geschat.³

Voor een goede ondersteuning van dakloze en recent opnieuw gehuisveste mensen en om de continuë zorgverlening volgens hervorming artikel 107 te verzekeren, **moet de financiering en de capaciteit van alle betrokken diensten worden versterkt:**

- **De ambulante diensten** zoals de medische wijkcentra en de diensten voor geestelijke gezondheidszorg evenals de mobiele teams die de mensen in de publieke ruimte en thuis opzoeken;
- **De psychiatrische instellingen** die laagdrempelig genoeg zijn voor dakloze mensen in nood, zoals voor langdurige psychiatrische opname, kuren en observatie;
- **Gespecialiseerde instellingen** zoals psychiatrische verzorgingstehuizen of initiatieven voor beschut wonen om dakloze mensen op lange termijn opnieuw te huisvesten.

² FEANTSA, [Mobile EU citizens experiencing homelessness in Brussels: access to rights, employment, and healthcare](#), Verslag, februari 2022.

³ Koning Boudewijnstichting, [Telling dak- en thuisloosheid: Globaal rapport 2022](#), 31 maart 2023.

AANBEVELING 3.

Een gecoördineerd regionaal beleid

De problematiek van dakloosheid ligt op het kruispunt van verschillende beleidsgebieden: sociaal, huisvesting, gezondheid, werkgelegenheid, migratie, enz. Een geïntegreerde, transversale en gecoördineerde aanpak is dan ook essentieel.

Om overtuigende resultaten op het gebied van dakloosheid te behalen, bepleiten we daarom dat:

- **de bevoegdheden met betrekking tot huisvesting van, en hulp aan, dakloze mensen worden toevertrouwd aan één enkele Minister;**
- **het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tijdens de volgende legislatuur een strategisch en becijferd regionaal plan ter voorkoming en bestrijding van dakloosheid aanneemt dat met onze internationale verbintenissen overeenkomt en de uitdagingen aankan.**

Sectoriële aanbevelingen

Hoewel kwesties als toegang tot sociale huisvesting en geestelijke gezondheidszorg voor de vzw Straatverplegers prioritair zijn, **sluiten we ons aan bij de eisen van de sector (in ruime zin)** die absoluut noodzakelijk zijn om het recht op huisvesting te garanderen en zo concreet de voorkoming en bestrijding van dakloosheid te bewerkstelligen:

- **lagere huren;**
- **meer sociale woningen**, zowel door nieuwbouw als renovatie;
- **sterkere maatregelen tegen de leegstand van woningen en kantoren;**
- **verplichte nieuwe huisvesting bij uitzetting;**
- **verplichting om dakloze persoon bij ontslag uit een inrichting in een woonst te voorzien;**
- **waardige opvang van mensen zonder papieren.**

Over Straatverplegers

Straatverplegers werd in 2005 opgericht als een psycho-medisch-sociale organisatie die zich inzet om dakloze mensen voorgoed van de straat te halen volgens de methodologie van Housing First en zich daarbij concentreert op de meest kwetsbaren. Wij zijn overtuigd dat we samen een eind kunnen maken aan dakloosheid in Brussel en elders.